

Слабкий Г. О.¹, Маркович В. П.¹, Фатула Ю. М.¹,
 Кузьо М. В.¹, Дудник В. Б.²

Окремі показники якості життя вимушених переселенців у Закарпатську область: за результатами соціологічного дослідження

¹ Державний вищий навчальний заклад
 «Ужгородський національний університет»,
 м. Ужгород, Україна

² Національний університет «Київський авіаційний
 інститут», м. Київ, Україна

 Slabkiy H. O.¹, Markovych V. P.¹, Fatula Yu. M.¹,
 Kuzo M. V.¹, Dudnyk V. B.²

Selected indicators of the quality of life of internally displaced persons in Transcarpathian Region: according to the results of a sociological study

¹ State University “Uzhhorod National University”,
 Uzhhorod, Ukraine

² National University “Kyiv Aviation Institute”, Kyiv,
 Ukraine

gennadiy.slabkiy@uzhnu.edu.ua

Вступ

Війна України проти російської воєнної агресії стала гуманітарною катастрофою глобального характеру [1–3], негативно вплинула на здоров'я цивільного населення країни [4–9] та отримання ним необхідної медичної допомоги у зв'язку з руйнуванням інфраструктури системи охорони здоров'я країни [10–12].

Одним із негативних наслідків війни є вимушена міграція [13; 14] та вимушене переселення населення [15; 16], що є дуже важливими.

При цьому вплив вимушеного переселення, викликаного війною проти російської воєнної агресії, на якість життя переселенців в Україні не досліджувався, що зумовило актуальність дослідження, результати якого наведені в статті.

Мета – дослідити вплив вимушеного переселення, яке викликане війною проти російської воєнної агресії, на якість життя переселенців.

Об'єкт, матеріали і методи дослідження

Об'єкт дослідження: вплив вимушеного переселення на окремі показники якості життя переселенців у Закарпатську область. **Матеріали дослідження:** результати соціологічного дослідження серед 237 вимушених переселенців у Закарпатську область. Під час дослідження використано Національну матрицю індикаторів якості життя населення в Україні, адаптовану для досягнення мети дослідження. Активність респондентів становила 59,25 %. Дані про респондентів наведені в табл. 1.

Методи дослідження: бібліосемантичний, соціологічний, медико-статистичний, структурно-логічного аналізу. Під час проведення соціологічного дослідження збережено конфіденційність інформації про респондентів. Участь у дослідженні була добровільною. Дослідження проводилося в першому кварталі 2026 року. Обробка результатів здійснювалася із застосуванням загальноприйнятих методів медичної статистики та кількісного і якісного аналізу. Отримані дані було узагальнено, проаналізовано й інтерпретовано, що дало можливість розкрити об'єкт дослідження та сформулювати обґрунтовані висновки.

Таблиця 1

Характеристика респондентів

Чинник	Абс.	%
Усього	237	100
Стать		
Чоловіки	96	40,5
Жінки	141	59,5
Вік		
До 30 років	18	7,6
31–50 років	73	30,8
51–70 років	97	40,9
Старше 70 років	49	20,7
Кількість разів переселення		
Один	151	63,7
Два	62	26,2
Три і більше	24	10,1
Кількість років живуть в умовах вимушеного переселення		
До трьох	15	6,3
3–5 років	89	37,6
5–10 років	94	39,7
Понад 10 років	39	16,4

Результати дослідження

У цій статті наведено результати соціологічного дослідження серед вимушених переселенців у Закарпатську область за такими розділами: зайнятість, житло, здоров'я та результатами загальної оцінки складових якості життя до та під час вимушеного переселення.

На початку нами були узагальнені результати соціологічного опитування за розділом дослідження «Зайнятість». Отримані результати наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Результати дослідження за розділом зайнятість

Показник	Абс.	%
Працюючий по найму	77	32,5
– задоволений роботою	46	59,7
– працює в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам	14	18,2
Приватний підприємець	37	15,5
Працює в дистанційному режимі	39	16,5
Понад 12 місяців не може знайти роботу	47	19,8
Студент очної форми навчання	21	8,9
Вважає, що в населеному пункті легко можна знайти роботу із задовільною оплатою праці та відповідної кваліфікації	23	9,7
Вважає, що в населеному пункті легко можна знайти роботу із задовільною оплатою праці, але без відповідної кваліфікації	109	45,9
Може комфортно жити на свій дохід	22	9,3
Позитивно сприймає зміни свого матеріального становища протягом останніх 12 місяців	47	19,8
Визначає свої доходи як такі, що забезпечують, крім харчування, задоволення інших потреб	109	45,9
Вважає себе бідним	72	30,4

Таблиця 3

Результати дослідження за розділом житло

Показник	Абс.	%
Проживає в гуртожитку	74	31,2
Проживає в орендованому приватному будинку	39	16,5
Проживає в орендованій квартирі	58	24,5
Має власне житло	22	9,3
Інші варіанти наявності місця проживання	44	18,6
Мешкає у житлі, що обладнане базовими зручностями	97	40,9
Мешкає в житлі, що відповідає сучасним стандартам	42	17,7
Проживає у житлі, яке не відповідає санітарним нормам	53	22,4
Повністю (найімовірніше повністю) задоволений проживанням у населеному пункті місця вимушеного переселення	176	74,3
Задоволений благоустроєм та санітарним станом вулиць, парків, довкілля (за місцем проживання)	79	33,3
Повністю задоволений кількісними та якісними характеристиками свого житла	107	45,1

Проведений аналіз отриманих під час дослідження та наведених у табл. 2 даних вказує на такий рівень зайнятості й економічної активності опитаних вимушених переселенців:

– понад 60 % респондентів працездатного віку мають різні форми зайнятості, при цьому 19,8 % не можуть знайти роботу протягом понад 12 місяців;

– 9,7 % опитаних вважають, що в населеному пункті легко можна знайти роботу із задовільною оплатою праці та відповідної кваліфікації, 45,9 % вважають, що в населеному пункті легко можна знайти роботу із задовільною оплатою праці, але без відповідної кваліфікації;

– 9,3 % опитаних вважають, що можуть комфортно жити на свій дохід, 45,9 % визначають свої доходи як такі, що забезпечують, крім харчування, задоволення інших потреб, при цьому 30,4 % опитаних вважають себе бідними.

Далі були узагальнені та проаналізовані результати соціологічного дослідження за розділом «Житло». Отримані дані наведено в табл. 3.

Проведений аналіз отриманих під час дослідження та наведених у табл. 3 даних вказує на таке:

– 31,2 % респондентів проживають у гуртожитках, 41,0 % – в орендованому житлі, і тільки 9,3 % опитаних мають власне житло;

– 40,9 % опитаних вказали на те, що житло, у якому вони тимчасово мешкають, обладнане базовими зручностями, 17,7 % – відповідає сучасним стандартам, а 22,4 % – не відповідає санітарним нормам;

– 74,3 % вказали на задоволеність проживання в населеному пункті місця вимушеного переселення;

– 33,3 % вказали на задоволеність благоустроєм та санітарним станом вулиць, парків, довкілля місця проживання;

– 45,1 % респондентів повністю задоволені кількісними та якісними характеристиками свого житла під час вимушеного переселення.

Наступним кроком дослідження стало узагальнення та проведення аналізу за результатами соціологічного опитування за розділом «Здоров'я». Отримані дані наведено в табл. 4.

Проведений аналіз отриманих під час дослідження та наведених у табл. 4 даних вказує на таке:

– 9,7 % респондентів стан власного здоров'я оцінили як відмінний, 40,5 % – як поганий, при цьому 55,7 % опитаних вказали на погіршення здоров'я під час вимушеного переселення, 30,4 % – на діагностування у них за час переселення хронічних неінфекційних захворювань;

– за час вимушеного переселення 16,5 % опитаних почали палити, 10,1 % – зловживати алкогольними напоями, а 2,9 % – вживати психоактивні речовини;

– під час вимушеного переселення до сімейного лікаря прикріпилося 40,5 % опитаних, 53,6 % необхідної медичної допомоги вистачає, а 17,3 % зазначили, що в разі потреби не завжди змогли відвідати лікаря.

Таблиця 4

Результати дослідження за розділом здоров'я

Чинник	абс	%
Рівень оцінки власного здоров'я		
Відмінний	23	9,7
Добрий	118	49,8
Поганий	96	40,5
Зміни у стані здоров'я за час вимушеного переселення		
Стан здоров'я покращився	3	1,3
Стан здоров'я не змінився	102	43,0
Стан здоров'я погіршився	132	55,7
За час вимушеної міграції діагностування хронічних неінфекційних захворювань	72	30,4
За час вимушеної міграції діагностування порушень психіки та поведінки	3	1,3
Оцінка чинної системи охорони здоров'я		
Під час вимушеного переселення прикріпився до сімейного лікаря	96	40,5
Станом системи охорони здоров'я задоволений	81	34,2
Необхідної медичної допомоги вистачає	127	53,6
У разі потреби не завжди зміг відвідати лікаря	41	17,3
Показники способу життя		
Займається фізичною активністю не менш 30 хвилин 5 разів на тиждень	129	54,4
Курить щоденно	154	64,9
Почав курити під час вимушеного переселення	39	16,5
Зловживає алкоголем	72	30,4
Почав зловживати алкоголем під час вимушеного переселення	24	10,1
Під час вимушеного переселення почав вживати психоактивні речовини	7	2,9
Відчуває труднощі або обмежень у повсякденному житті, пов'язані зі здоров'ям	62	26,2
Труднощі або обмеження у повсякденному житті, пов'язані зі здоров'ям, виникли під час вимушеного переселення	29	12,2

Наприкінці дослідження були узагальнені та проаналізовані результати опитування вимушених переселенців щодо встановлення змін показника загальної задоволеності за окремими складовими якості життя. Отримані дані наведено в табл. 5.

Проведений аналіз отриманих під час дослідження та наведених у табл. 5 даних вказує на зниження рівня за період вимушеного переселення загальної задоволеності за всіма складовими якості життя особами, які взяли участь у соціологічному дослідженні. Найвищі

рівні зниження загальної задоволеності встановлені за такими складовими якості життя: економічний стан (–7,4 раза), рівень особистої безпеки (–5,9 раза), якість сімейного життя (–4,6 раза), якість особистого життя (–3,5 раза). Рівень задоволеності своїм життям у респондентів знизився у 2,9 раза: від 67,1 до 22,8 %.

Обговорення результатів дослідження

У доступних нам наукових інформаційних джерелах відсутні публікації про результати вивчення впливу війни проти російської військової агресії на якість життя вимушених переселенців в Україні. При цьому в публікаціях [5; 6; 9] представлені результати досліджень негативного впливу війни на соціально-економічні, біологічні, поведінкові та медико-демографічні детермінанти формування громадського здоров'я в Україні. Опосередковано вони відображають негативний вплив війни на окремі складові якості життя населення. Отримані нами результати дослідження розширюють наявні наукові знання та підтверджують комплексний негативний вплив війни на умови життя та здоров'я населення.

Перспективи подальших досліджень

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням готовності вимушених переселенців після закінчення війни до повернення до попереднього місця проживання.

Висновки

За результатами проведеного соціологічного дослідження встановлено негативний вплив вимушеного переселення, яке викликане війною проти російської воєнної агресії, на якість життя вимушених переселенців за всіма її складовими. Найвищі рівні зниження загальної задоволеності, за даними респондентів, встановлені за такими складовими якості життя: економічний стан (–7,4 раза), рівень особистої безпеки (–5,9 раза), якість сімейного життя (–4,6 раза), якість особистого життя (–3,5 раза). Рівень задоволеності своїм життям у респондентів знизився у 2,9 раза: від 67,1 до 22,8 %.

Таблиця 5

Результати дослідження рівня загальної задоволеності за окремими складовими якості життя: повністю задоволені

Чинники	До переселення		Під час переселення		Після/до рази
	абс.	%	абс.	%	
Своїм життям	159	67,1	54	22,8	–2,9
Становищем у суспільстві	172	72,6	61	25,7	–2,8
Якістю громадського життя	168	70,1	57	24,1	–2,9
Якістю трудового життя	175	73,8	69	29,1	–2,5
Якістю сімейного життя	194	81,8	42	17,7	–4,6
Якістю особистого життя	163	68,8	47	19,8	–3,5
Рівнем особистої безпеки	182	76,8	31	13,1	–5,9
Економічним рівнем забезпечення	169	71,3	23	9,7	–7,4

Література

1. Скільки військових та цивільних загинули в ході конфліктів після Другої світової війни. Доступно на: <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/31/infografika/suspilstvo/skilky-vijskovykh-ta-cyvilnykh-zahynuly-xodi-konfliktiv-pislya-druhoi-svitovoyi-vijny>
2. Носова Г. Як вижити в умовах блекауту без тепла, води, каналізації: лайфхаки від тренера «екстремала». Доступно на: <https://tsn.ua/ukrayina/yak-vizhiti-v-umovah-blekautu-bez-tepla-vodi-kanalizaciyi-layfgaki-vid-trenera-ekstremala-210272.html>
3. Заяц П. Ракети Путіна знайшли нову мішень в Україні: які наслідки матимуть удари по газовій інфраструктурі. Доступно на: <https://tsn.ua/ato/raketi-putina-znayshli-novu-mishen-v-ukrayini-yaki-naslidki-matimut-udari-po-gazoviy-infrastrukturi-2204125.html>
4. Hryhorczuk D, Levy BS, Prodanchuk M, Kravchuk O, Bubalo N, Hryhorczuk A, Erickson TB. The environmental health impacts of Russia's war on Ukraine. *J Occup Med Toxicol*. 2024;19(1):1. DOI: 10.1186/s12995-023-00398-y
5. МIRONIUK ІС, Слабкий ГО, Щербінська ОС, Білак-Лук'янчук ВЙ. Наслідки війни з російською федерацією для громадського здоров'я України. Репродуктивне здоров'я жінки. 2022 Гру 1;8:26–1. <https://doi.org/10.30841/2708-8731.8.2022.273291>
6. МIRONIUK ІС, Слабкий ГО, Білак-Лук'янчук ВЙ. Виклики для системи громадського здоров'я регіонального рівня в умовах воєнного стану в Україні (Challenges for the Regional Public Health System Under Martial Law in Ukraine). *Ružomberok zdravotnicke dni*. 2022 – XVI. Ročník: Zborník z medzinárodnej konferencie. 2022 Nov; Ružomberok. Ružomberok (Sk); p. 358–363.
7. ПТСР та загострення хронічних хвороб: як війна вплине на здоров'я українців. Доступно на: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/01/infografika/suspilstvo/ptsr-ta-zahostrennya-xronichnykh-xvorob-yak-vijna-vplyne-zdorovya-ukrayincziv>
8. Khogali A, Homeida A. Impact of the 2023 armed conflict on Sudan's healthcare system. *Public Health Chall*. 2023;2(4):e134. DOI: 10.1002/puh2.134
9. МIRONIUK ІС, Слабкий ГО, Лопіт ВВ. Вплив війни проти російської агресії на стан громадського здоров'я населення регіону, віддаленого від зони активних бойових дій. Громадське здоров'я в Україні: здобутки та виклики сьогодення: колективна монографія. Полтава. 2023:44–49.
10. РАСЕНКО О. У МОЗ назвали кількість убитих лікарів окупантами [online]. Доступно на: <https://socportal.info/ua/news/v-moz-nazvali-chislo-ubitykh-vrachei-okkupantami/>
11. Костюченко Р. Російські обстріли можуть сильно натиснути на економіку України: як вони вже впливають на ціни. Доступно на: <https://news.obozrevatel.com/ukr/economics/analytics-and-forecasts/rosijski-obstrili-mozhut-silno-natisnuti-na-ekonomiku-ukraini-yak-voni-vplivayut-na-tsini.htm>
12. Слабкий Г, Шень Ю. Вплив війни проти російської військової агресії на мережу та організаційну структуру спеціалізованої онкологічної допомоги в Україні. *Україна. Здоров'я нації*. 2024;(4):43–48. DOI: 10.32782/2077-6594/2024.4/07
13. Baker MS, Baker J, Burkle FM Jr. Russia's hybrid warfare in Ukraine threatens both healthcare and health protections provided by international law. *Ann Glob Health*. 2023;89(1):3. DOI: 10.5334/aogh.4022
14. World Health Organization. Disruption of access to medicines and medical devices in Ukraine, February-June 2022. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2022
15. Haque U, Bukhari MH, Fiedler N, Wang S, Korzh O, Espinoza J, et al. A comparison of Ukrainian hospital services and functions before and during the Russia-Ukraine war. *JAMA Health Forum*. 2024;5(5):e240901. DOI: 10.1001/jamahealthfo-rum.2024.0901
16. Sodomora P et al. Student storytelling for communication skill development online (in the time of COVID-19 quarantine). *New Educ Rev*. 2021;63:149–160. DOI: 10.15804/tner.2021.63.1.12

References

1. Skilky viiskovykh ta tsyvilnykh zahynuly v khodi konfliktiv pislia Druhoi svitovoi viiny [Military and civilian casualties during the conflicts after World War II]. Available from: <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/31/infografika/suspilstvo/skilky-vijskovykh-ta-cyvilnykh-zahynuly-xodi-konfliktiv-pislya-druhoi-svitovoyi-vijny> [in Ukrainian].
2. Nosova H. Yak vyzhyti v umovakh blekautu bez tepla, vody, kanalizatsii: laifhaky vid trenera “ekstremala” [How to survive a blackout without heat, water, or sewage: life hacks from an “extreme” trainer]. Available from: <https://tsn.ua/ukrayina/yak-vizhiti-v-umovah-blekautu-bez-tepla-vodi-kanalizaciyi-layfgaki-vid-trenera-ekstremala-2210272.html> [in Ukrainian].
3. Zaiats P. Rakety Putina znayshly novu mishen v Ukraini: yaki naslidky matymut udary po hazovii infrastrukturi [Putin's missiles have found a new target in Ukraine: what will be the consequences of strikes on gas infrastructure?]. Available from: <https://tsn.ua/ato/raketi-putina-znayshli-novu-mishen-v-ukrayini-yaki-naslidki-matimut-udari-po-gazoviy-infrastrukturi-2204125.html> [in Ukrainian].
4. Hryhorczuk D, Levy BS, Prodanchuk M, Kravchuk O, Bubalo N, Hryhorczuk A, Erickson TB. The environmental health impacts of Russia's war on Ukraine. *J Occup Med Toxicol*. 2024;19(1):1. DOI: 10.1186/s12995-023-00398-y
5. Myroniuk IS, Slabkyi HO, Shcherbinska OS, Bilak-Lukianchuk VY. Naslidky viyny z rosiyskoyu federatsiyeyu dlya hromadskoho zdorovya Ukrainy [Consequences of the war with the Russian Federation for public health in Ukraine]. *Women's reproductive health*. 2022 Dec 1; 8: 26–1. <https://doi.org/10.30841/2708-8731.8.2022.273291> [in Ukrainian].
6. Myroniuk I, Slabkyi H, Bilak-Lukianchuk V. Vyklyky dlia systemy hromadskoho zdorov'ia rehionalnoho rivnia v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Challenges for the Regional Public Health System Under Martial Law in Ukraine]. *Ročník: Zborník z medzinárodnej konferencie; Nov 2022; Ružomberok. Ružomberok, Slovensko* [in Ukrainian].
7. PTSR ta zahostrennia khronichnykh khvorob: yak viina vplyne na zdorovia ukraintsiv [PTSD and exacerbation of chronic diseases: how it affects the health of Ukrainians]. Available at: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/01/infografika/suspilstvo/ptsr-ta-zahostrennya-xronichnykh-xvorob-yak-vijna-vplyne-zdorovya-ukrayincziv> [in Ukrainian].
8. Khogali A, Homeida A. Impact of the 2023 armed conflict on Sudan's healthcare system. *Public Health Chall*. 2023;2(4):e134. DOI: 10.1002/puh2.134
9. Myroniuk IS, Slabkyi HO, Lopit VV. Vplyv viyny proty rosiiskoi ahresii na stan hromadskoho zdorovya naselennia rehionu, viddaleno ho vid zony aktyvnykh boiovykh dii [The impact of the war against Russian aggression on the public health of the popu-

lation of the region, remote from the zone of active hostilities]. Public Health in Ukraine: Achievements and Challenges of Today: collective monograph. Poltava. 2023;44–49 [in Ukrainian].

10. Rasenko O. U MOZ nazvaly kilkist ubytykh likariv okupantamy [The Ministry of Health named the number of doctors killed by the occupiers] [online]. [Socportal.info] Available at: <https://socportal.info/ua/news/v-moz-nazvali-chislo-ubytykh-vrachei-okkupantami/> [in Ukrainian].

11. Kostiuchenko R. Rosiiski obstrily mozht synlo natysnuty na ekonomiku Ukrainy: yak vony vzhe vplyvaiut na tsyny [Russian shelling could put a lot of pressure on Ukraine's economy: how it is already affecting prices]. Available at: <https://news.obozrevatel.com/ukr/economics/analytics-and-forecasts/rosiiski-obstrili-mozhut-silno-natisnuti-na-ekonomiku-ukraini-yak-voni-vplyvaiut-na-tsini.htm> [in Ukrainian].

12. Slabkyi H, Shen Y. Vplyv viiny proty rosiiskoi viiskovoi ahresii na merezhu ta orhanizatsiinu strukturu spetsializovanoi onkolohichnoi dopomohy v Ukraini [The impact of the war against Russian military aggression on the network and organizational structure of specialized oncological care in Ukraine]. Ukraina. Zdorovia Natsii. 2024;(4):43–48. DOI: 10.32782/2077-6594/2024.4/07 [in Ukrainian].

13. Baker MS, Baker J, Burkle FM Jr. Russia's hybrid warfare in Ukraine threatens both healthcare and health protections provided by international law. Ann Glob Health. 2023;89(1):3. DOI: 10.5334/aogh.4022.

14. World Health Organization. Disruption of access to medicines and medical devices in Ukraine, February–June 2022. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2022.

15. Haque U, Bukhari MH, Fiedler N, Wang S, Korzh O, Espinoza J et al. A comparison of Ukrainian hospital services and functions before and during the Russia–Ukraine war. JAMA Health Forum. 2024;5(5):e240901. DOI: 10.1001/jamahealthfo-rum.2024.0901

16. Sodomora P et al. Student storytelling for communication skill development online (In the time of COVID-19 quarantine). New Educational Review. 2021;63:149–160. DOI: 10.15804/ner.2021.63.1.12

Мета: дослідити вплив вимушеного переселення, викликаного війною проти російської воєнної агресії, на якість життя переселенців.

Матеріали та методи. Об'єкт дослідження: вплив вимушеного переселення на окремі показники якості життя переселенців у Закарпатську область. Матеріали дослідження: результати соціологічного дослідження серед 237 вимушених переселенців у Закарпатську область. Під час дослідження використано Національну матрицю індикаторів якості життя населення в Україні, яку адаптовано до мети дослідження. Активність респондентів становила 59,25 %. Методи дослідження: бібліосемантичний, соціологічний, медико-статистичний, структурно-логічного аналізу. Дослідження проводилося в першому кварталі 2026 року. Обробка результатів здійснювалася із застосуванням загальноприйнятих методів медичної статистики та кількісного і якісного аналізу.

Результати. Аналіз результатів дослідження щодо зайнятості й економічної активності опитаних вимушених переселенців показав таке: понад 60 % респондентів працездатного віку мають різні форми зайнятості, при цьому 19,8 % не можуть знайти роботу протягом понад 12 місяців; 9,7 % опитаних вважають, що легко можна знайти роботу із задовільною оплатою праці та відповідної кваліфікації; 45,9 % вважають, що легко можна знайти роботу із задовільною оплатою праці, але без відповідної кваліфікації; 9,3 % опитаних вважають, що можуть комфортно жити на свій дохід; 30,4 % опитаних вважають себе бідними.

Аналіз результатів дослідження за розділом «Житло» вказує на таке: 31,2 % респондентів проживають у гуртожитках, 41,0 % – в орендованому житлі, і тільки 9,3 % опитаних мають власне житло; 40,9 % опитаних вказали на те, що житло, у якому вони тимчасово мешкають, обладнане базовими зручностями, 17,7 % – відповідає сучасним стандартам, а 22,4 % – не відповідає санітарним нормам; 74,3 % вказали на задоволеність проживання в населеному пункті місця вимушеного переселення.

Аналіз результатів дослідження за розділом «Здоров'я» вказує на таке: 9,7 % респондентів стан власного здоров'я оцінили як відмінний, 49,8 % – як добрий, 40,5 % – як поганий, при цьому 55,7 % опитаних вказали на погіршення здоров'я під час вимушеного переселення, 30,4 % – на діагностування у них за час переселення хронічних неінфекційних захворювань; за час вимушеного переселення 16,5 % опитаних почали палити, під час вимушеного переселення до сімейного лікаря прикріпилося 40,5 % опитаних, 17,3 % зазначили, що в разі потреби не завжди змогли відвідати лікаря.

Висновки. Результати дослідження вказують на зниження рівня загальної задоволеності переселенцями за всіма складовими якості життя. Найвищі рівні зниження загальної задоволеності встановлені за такими складовими якості життя: економічний стан (–7,4 раза), рівень особистої безпеки (–5,9 раза), якість сімейного життя (–4,6 раза), якість особистого життя (–3,5 раза). Рівень задоволеності своїм життям у респондентів знизився у 2,9 раза: від 67,1 до 22,8 %.

Ключові слова: Закарпатська область, вимушені переселенці, якість життя, соціологічне дослідження, результати.

Purpose: to study the impact of forced resettlement caused by the war against Russian military aggression on the quality of life of IDPs.

Materials and methods. Object of research: the impact of forced resettlement on certain indicators of the quality of life of IDPs in the Transcarpathian region. Materials of research: the results of a sociological study among 237 IDPs in the Transcarpathian region. During the study, the National Matrix of Indicators of the Quality of Life of the Population in Ukraine was used, which was adapted to the purpose of the study. The turnout of respondents was 59.25 %. Methods of research: bibliosemantic, sociological, medico-statistical, of structural-and-logical analysis. During the study, the confidentiality of information about respondents was preserved. The study was conducted in the first quarter of 2026. The processing of the results was carried out with the application of generally accepted methods of medical statistics as well as quantitative and qualitative analysis.

Results. The analysis of the data obtained in the course of the study indicates the following level of employment and economic activity of the interviewed IDPs:

– more than 60 % of respondents of working age have various forms of employment, while 19.8 % cannot find a job for more than 12 months;

- 9.7 % of respondents believe that it is easy to find a job with satisfactory pay and appropriate qualifications in the settlement;
- 45.9 % believe that it is easy to find a job in a settlement with satisfactory wages, but without appropriate qualifications;
- 9.3 % of respondents believe that they can comfortably live on their income, 45.9 % define their income as providing other needs in addition to food, while 30.4 % of respondents consider themselves poor.

The analysis of the data obtained in the course of the study on the housing section indicates the following:

- 31.2 % of respondents live in dormitories, 41.0 % – in rented housing and only 9.3 % of respondents have their own housing;
- 40.9 % of respondents indicated that the housing in which they temporarily live is equipped with basic amenities, 17.7 % – meets modern standards, and 22.4 % – does not meet sanitary standards;
- 74.3 % indicated satisfaction with living in the settlement of the place of forced resettlement;
- 45.1 % of respondents are completely satisfied with the quantitative and qualitative characteristics of their housing during forced resettlement.

The analysis of the data obtained during the study in the health section indicates the following:

- respondents rated their own health as excellent in 9.7 %, as good in 49.8 %, as bad in 40.5 %, while 55.7 % of respondents indicated deterioration in health during forced resettlement, 30.4 % indicated that they were diagnosed with chronic non-communicable diseases during resettlement;
- during the forced resettlement, 16.5 % of respondents began to smoke, 10.1 % – to abuse alcoholic beverages, and 2.9 % – to use psychoactive substances;
- during the forced relocation, 40.5 % of respondents were registered at the family doctor, for 53.6 % of the necessary medical care is enough, and 17.3 % were not always able to visit a doctor if necessary.

Conclusions. The analysis of the data obtained in the course of the study indicates a decrease in the level of general satisfaction in all components of the quality of life of internally displaced persons. The highest levels of decrease in overall satisfaction were detected by the following components of the quality of life: economic condition (–7.4 times), level of personal security (–5.9 times), quality of family life (–4.6 times), quality of private life (–3.5 times). The level of satisfaction with their lives among respondents decreased by 2.9 times: from 67.1 % to 22.8 %.

Key words: Transcarpathian region, internally displaced persons, quality of life, sociological research, results.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflict of interest: absent.

Відомості про авторів

Слабкий Геннадій Олексійович – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я, епідеміології та інфекційних хвороб Науково-навчального Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 1, м. Ужгород, Україна, 88000.

gennadiy.slabkiy@uzhnu.edu.ua, ORCID ID: 0000-0003-2308-7869 ^{A, F}

Маркович Володимир Петрович – кандидат медичних наук, доцент кафедри громадського здоров'я, епідеміології та інфекційних хвороб Науково-навчального Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 1, м. Ужгород, Україна, 88000.

v.markovych@i.ua, ORCID ID: 0000-0001-6659-9923 ^{D, B, E}

Фатула Юрій Михайлович – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри хірургічних дисциплін Науково-навчального Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Україна, 88000.

yuriy.fatula@uzhnu.edu.ua, ORCID ID: 0000-0001-6669-3266 ^{B, C, D}

Кузьо Михайло Васильович – аспірат кафедри громадського здоров'я, епідеміології та інфекційних хвороб Науково-навчального Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 1, м. Ужгород, Україна, 88000.

v.markovych@i.ua, ORCID ID: 0009-0003-9392-9803 ^{B, C, D}

Дудник Владислав Басірович – доктор філософії PhD, старший викладач кафедри технічного захисту інформації факультету комп'ютерних наук та технологій Національного університету «Київський авіаційний інститут»; просп. Любомира Гузара, 1, м. Київ, Україна, 03058.

vb.dudnik@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7848-8267 ^{B, C}

Дата першого надходження статті до видання: 23.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.06.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 14.07.2026.